

“Kako smo i pretpostavljali, većina istraženih slojeva pripada razdoblju 20. stoljeća, urušavanju te slojeva nastalih deponiranjem recentnog otpada

Andrej Janeš

NOVI VINODOLSKI Nastavljeni radovi na utvrđi Lopar

Arheolozi pronašli keramiku, kovanice, fragmente oružja

Ovogodišnja istraživačka kampanja bila je usmjerena na veliko dvorište utvrde. Na mjestu gdje su u zapadnom, jedinom očuvanom zidu vidljivi ostaci utora za grede, odlučili smo istražiti sondu površine 22 četvorna metra – rekao je voditelj radova Andrej Janeš

Franjo DERANJA

NOVI VINODOLSKI ▶ Na ostacima kasnorimske utvrde Lopar, na istočnom dijelu Novog Vinodolskog, nastavljeni su istraživački arheološki radovi konzervatora Hrvatskog konzervatorskog zavoda iz Zagreba. To je već deseti turnus radova u proteklih desetak godina.

Dosadašnji nalazi potvrdili su da se na tom mjestu, danas u Novljanskom parku, nalazila peterokutna utvrda zvana Lopsica, i to iz 3. i 4. stoljeća nove ere, koju su Novljani kasnije kroatizirali i prozvali nazivom Lopar. Utvrda je branila ovaj, jugoistočni dio Velebitskog kanala od napada neprijateljskih vojski na brodovima. Prema kronologiji, jasno je da je utvrda Lopar znatno starija od Novog-grada kako se nekad zvao današnji Novi Vinodolski.

Osim što je danas najuočljiviji samo jedan zid, bedem ove fortifikacije te pregradni zid, pronađeni su ostaci keramičkog posuda, fragmenti žrnja, metalne kopče i primjerci kovanica te od oružja metalna rimska kugla.

Stratigrafska slika

U odnosu na porijeklo i nastanak Lopara, u novije je vrijeme, a to znači u doba Mlečana, godine 1598. pod

zapovjedništvom admirala Ivana Bemba, Lopar u znatnoj mjeri razoren. Opet, znatno kasnije, koncem 19. i početkom 20. stoljeća, Novljani su – u očekivanju da će se na tom mjestu graditi hotel (!) – podosta pomogli srušiti i te ostatke ostataka utvrde Lopara. Da se to sve nije dogodilo baš tako, znatnije očuvani ostaci ove utvrde, da su opstali, danas su mogli biti iznimna turistička atrakcija!

Najnoviji istraživački radovi obavljeni su u drugoj polovici rujna ove godine, i to u organizaciji Odjela za kopnenu arheologiju Službe za arheološku baštinu Hrvatskog restauratorskog zavoda iz Zagreba. Voditelj radova, diplomirani arheolog Andrej Janeš, o tome je rekao:

–Ovogodišnja deseta istraživačka kampanja bila je usmjerena na veliko dvorište utvrde. Na mjestu gdje su u zapadnom, jedinom očuvanom zidu vidljivi ostaci utora za grede, odlučili smo istražiti sondu površine 22 četvorna metra. Cilj nam je bio utvrditi stratigrafsku sliku tog dijela nalazišta te pronaći moguće tragove pretpostavljenog objekta, kojem su pripadali utori za grede. Prostor dvorišta većim je dijelom bio zahvaćen aktivnostima što su uključivale odnošenje velikih količina zemlje i kamena preostalih nakon miniranja 1936. godine.

Keramički nalazi

Kako smo i pretpostavljali, većina istraženih slojeva

pripada razdoblju 20. stoljeća, urušavanju te slojeva nastalih deponiranjem recentnog otpada. Unatoč visokom stupnju devastacije arheoloških struktura i slojeva u ovom dijelu utvrde, uspjeli smo istražiti intaktni sloj s poglavito keramičkim nalazima iz razdoblja kasne antike, odnosno 5. i 6. stoljeća te ranog srednjeg vijeka, odnosno 9. i 10. stoljeća. Uz istraživačke radove, provedena je i četvrta kampanja konzervatorskih radova koji su obuhvatili središnji dio zapadnog zida utvrde. Ovaj put izvedeno je i fugiranje oba lica zida i postavljena zaštitna kapa na gornjem dijelu zida. Ovim je radovima većina zapadnog zida sanirana, a time i konsolidirana. Svi radovi financirani su sredstvima Ministarstva kulture i medija, a logističku potporu dala je Gradska organizacija Crvenog križa Zagreba koja je vlasnik katastarske čestice na kojoj je nalazište – rekao je Andrej Janeš.

Već kad nije mogao ostati očuvan većim dijelom, Lopar je ipak – osim kao objekt zanimanja i istraživanja arheologa i konzervatora – povremeno mjesto za autentični sat povijesti koji znaju ovdje organizirati učenici novljanske Osnovne škole Ivana Mažuranića zajedno sa svojom profesoricom povijesti i arheologije Antonijom Mažuranić.

Jedini očuvani zapadni zid Lopara